

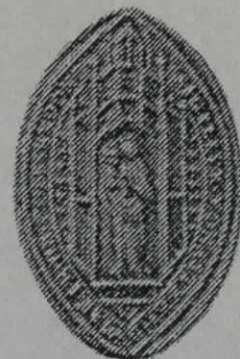
Corsendonk[®] bier

Pater

Zacht en donker.

Agnus

Pittig en blond.

CORSENDONCA

Trimestrieel tijdschrift
12* jaargang
Nr. 2, juni 1995
ISSN 0779-5785

V.u.: Hugo Miguet
Sprinkhaanweg 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

St. Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout

© *CORSENDONCA* : Alle artikels overgenomen uit ons driemaandelijks tijdschrift moeten de vermelding "Uit *Corsendonca*" dragen, met de jaargang, nummer, pagina en de naam van de auteur.

CORSENDONCA

Voorwoord

Vakantie is bij uitstek de tijd om eens goed uit te rusten van de geleverde inspanningen. En onze prestaties van dit voorjaar mogen gezien worden. In maart stelden we ons nieuw boek "100 jaar landelijk leven" voor en in april namen we op een gepaste wijze afscheid van het Gildenhuis met een opmerkelijk filmfestival. Maar vakantie is ook een ideale tijd om te herbronnen en nieuwe ideeën te ontwikkelen. Onze voorjaarswandeling was reeds een goede aanloop hiervoor.

"Corsendonca" is in de loop van de jaren gegroeid van een quasi éénmansactie tot een echt teamwerk. En daar zijn we als vereniging bijzonder trots op. Ploegenwerk biedt ook het voordeel dat heel wat nieuwe projecten mogelijk worden. Daarom hebben we een redaktieraad opgericht die hard zal samenwerken om "Corsendonca" nog aantrekkelijker te maken. We zijn ervan overtuigd dat Rudy Cornelis en Roger Van Mierlo ervoor zullen zorgen dat vanaf het septembernummer "Corsendonca" nog een heel stukje lijviger zal worden. Deze plannen zijn niet alleen gesmeed, maar worden ondertussen reeds uitgevoerd! Het ligt in onze bedoeling om van "Corsendonca" een kwalitatief hoogstaand ledentijdschrift te maken, dat een eigen plaats zal innemen in de Oud-Turnhoutse heemkundige publicaties.

Reeds vanaf dit nummer neemt Rudy ook de lay-out voor zijn rekening. Zo maken veel handen licht werk, en tegelijkertijd worden er meer mensen betrokken bij het heemkundig gebeuren in Oud-Turnhout. En dat is een tendens die alleen maar toegejuigd kan worden!

Wim van Hout

Genealogie, met het oog op Noord-Brabant

Dit najaar organiseert Corsendonca een cursus genealogie voor gevorderden onder het motto "*Genealogie, met het oog op Noord-Brabant*". Verschillende Nederlandse sprekers staan borg voor een degelijke lessenreeks, waarvan de inhoud in samenspraak met hen werd opgesteld.

De volgende onderwerpen staan op het programma :

1. Op zaterdag 2 september behandelt Henk van den Brink "Gedrukte genealogische bronnen en standaardwerken";
2. Op zaterdag 9 september spreekt Henk van den Brink over het "Primair genealogisch materiaal in Noord-Brabant";
3. Op zaterdag 16 september behandelt Jean Coenen de "Secundaire genealogische bronnen";
4. Op zaterdag 23 september spreekt Jean Coenen over "De periode 1300-1648: Het Hertogelijk archief, de heerlijkheidsarchieven en de abdiarchieven";
5. Op zaterdag 30 september geeft Cor van der Heyden een overzicht van de Noordbrabantse geschiedenis, waarbij de eigen kenmerken sterk benadrukt zullen worden.

Deze lessenreeks zal doorgaan in de *Heischuur te Oosthoven*, telkens van **9 tot 12.30u**. Het is ideaal geschikt voor mensen die hun roots in Noord-Brabant hebben en vaak op de informatiebarrière tussen Vlaanderen en Nederland botsen.

Deelnemen kan door het storten van **700 BEF op rekening nummer 001-1085134-71 t.n.v. Corsendonca, St. Bavostraat 9 te 2360 Oud-Turnhout** met de vermelding van "*Cursus genealogie*". In deze prijs zit een syllabus vervat. Het aantal deelnemers is beperkt tot 50.

Ten huize van ... Anna Van Mechgelen

In het centrum van onze gemeente woont één van onze oudste inwoners. Een voor haar leeftijd zeer kranige dame, Anna Van Mechgelen. De meeste mensen kennen haar wellicht beter als Anna Waterschoot, moeder van de bekende kunstschilder Alfons Waterschoot. Na een hartelijke ontvangst wordt ons onmiddellijk duidelijk dat de leeftijd op haar geen vat heeft gehad.

Anna van Mechgelen werd geboren op 13 mei 1903 in Oud-Turnhout, in het vroegere gehucht Schoonbroek, om precies te zijn in het nog steeds bestaande café 'Den Tramhalt', als jongste dochter van Jan Van Mechgelen en Maria Dockx. Haar grootouders langs vaderszijde waren Petrus Van Mechgelen, ° Schoonbroek op 17 november 1839 en er overleden op 17 februari 1919 en Maria Elisabeth Blockx. Maria schonk haar man zes kinderen. Peer (Petrus), die later meubelmaker werd in Arendonk was de oudste. Dan kwamen er nog Frans (Franciscus), Harry (Henricus), Gust (Augustinus), Ludovica en Anna.

Normaal hebben kinderen altijd een grote bewondering voor hun ouders. Als we aan Anna vragen hoe haar ouders hun kost verdienden, vertelt zij ons dat haar vader allerlei beroepen heeft uitgeoefend. Hij was blokmaker, doodskistenmaker en koster, maar in zijn vrije tijd was hij klokkenmaker. Met enige fierheid toont zij ons een artikel uit De Standaard van 16 augustus 1937. Hierin lezen we:

Jan Van Mechgelen, een eenvoudig timmerman, uit Schoonbroek (bij Turnhout), een der eerste uitvinders.

Het is een traditie dat uitvinders, artiesten en genieën in eigen land niet genoeg naar waarde worden geschat. Over het

algemeen geloven onze mensen niet in eigen kunnen of is hun belangstelling zoek. Langs de andere kant interesseren zij zich gemakkelijker voor dingen die ons uit het buitenland ter ore komen. Naar aanleiding van de uitvinding van een 24 uren-klok in Duitsland, kan men de waarheid van dit feit eens te meer vaststellen. Namelijk in 1917 al werd door een eenvoudig kempenaar, Jan Van Mechgelen, een dergelijke klok samengesteld. Als jongeling oefende hij het ambacht van klompenmaker uit. Stilaan kwam deze stiel echter in verval, door de opkomst van de machines. Jan ontpopte zich toen als een knap timmerman. Zijn werk werd erg gewaardeerd en hoeveel huizen, stallingen en schuren hij heeft afgewerkt weet niemand. Veel timmerwerk heeft hij vervaardigd voor Baron du Four, oud-burgemeester van Turnhout, die zijn werk altijd op prijs heeft gesteld. In zijn vrije tijd is vader Van Mechgelen echter een uitmuntend uurwerkhersteller en knutselaar. Zo herstelde hij ooit het torenmuurwerk van de kerk van Schoonbroek, die meer dan 13 jaar had stil gestaan. Hij herstelde ook nog antieke uurwerken voor verschillende kasteelheren, o.a. voor de familie Emssens en voor onze eerste minister De Brocqueville. Maar toen men bij de spoorwegen het 24 urenstelsel begon te gebruiken, meende Jan dat een klok die ook de 24 uren zou aangeven, wel nuttig zou kunnen zijn. Alhoewel andere uurwerkmakers hem verzekerden dat hij nooit zou slagen, maakte hij enkele jaren later de 24-urenklok die zeer stipt werkte. Hiermee was Jan echter nog niet tevreden. Hij wilde er ook een maken die de uren door een slag zou aanduiden. Dat was echter niet zo gemakkelijk. Twaalf maal slaan dat gaat gemakkelijk genoeg maar vier-en-twintig-maal, scheen voor hem een onoplosbaar vraagstuk. Na lang sukkelen slaagde hij toch en zelfs beter dan hij had durven hopen. Een eenvoudig stel van hefboompjes en een gebogen staaf van 24 tanden, verving de

trommel die anders nodig zou geweest zijn om de klok 24 keer te doen slaan en onmogelijk te verwezenlijken was. Natuurlijk was Jan erg fier op zijn uitvinding. Het uurwerk werkte zo goed dat Jan het in 1918 tentoonstelde in een expositie van huisvlijt te Turnhout. Hij behaalde er een diploma en een ereprijs mee. Honderden nieuwsgierigen kwamen zijn klok bewonderen. Een Duits officier wilde haar zelfs kopen voor duizend mark. Het is alleen maar te betreuren dat vader Van Mechgelen, zo eenvoudig als hij was, zo weinig belang aan zijn uitvinding heeft gehecht. Vanaf het eerste ogenblik kon men aan de klok zien dat alles met de hand gemaakt was. Elk tandwieltje is met de hand geveild. Hij heeft deze klok vervaardigd enkel en alleen met behulp van een veiltje. Anna's vader was ook koster en moest dus o.a. zorgen voor het luiden van de kerkklokken tijdens huwelijken, begravingen en andere kerkelijke plechtigheden. Toen Anna met Gaston Waterschoot wou huwen vroeger vader Van Mechgelen aan de pastoor of het mooie, gouden retabel mocht open staan, wat dan ook gebeurde. Na haar huwelijk is ze met haar man in Oud-Turnhout komen wonen. Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren, Alfons en Hugo.

Moeder Van Mechgelen heeft echter ook niet stil gezeten. Zij heeft altijd voor haar gezin gezorgd en baatte ook nog café 'Den Tramhalt' uit. Anna was voor die tijd toch wel een buitenbeentje want al vanaf zeer jonge leeftijd stond ze mee in 't café, wat voor die tijd toch wel een uitzondering was.

De plaatselijke parochiekerk heeft altijd wel een bijzondere plaats ingenomen in het leven van de man van de straat, de pastoor heeft het immers altijd voor het zeggen gehad.

De meisjes waren verplicht om dagelijks naar de naar de kerk te komen, waarvoor ze dan een medaille kregen. Als de processie ging werd het beeld van Onze-Lieve-Vrouw gedragen door vier meisjes. De zogenaamde Lieve-Vrouw-meisjes. Zij mochten niet gaan dansen als het kermis was. Dan werd er naast het café een tent gezet omdat er ook veel volk uit de omliggende gemeenten o.a. Arendonk, Retie en Oud-Turnhout kwam. Tijdens de kermis speelde er ook een orkest, met een harmonika, een trompet, een klein trommeltje, zodat er niet al te veel lawaai was, en een orgel. Er werd allerlei muziek gespeeld, een charleston, een wals enz, maar Anna draaide liefst een wals omdat ze graag danste.

Er kwam altijd veel volk in 't café, ook gedurende de dag, want het was hier immers de stopplaats van de tram. Vertegenwoordigers die woonden in Turnhout en werkten in Mol kwamen altijd wel een pintje drinken vooraleer ze naar huis gingen. Ook de boeren waren trouwe gasten. Tijdens de winter kwamen ze in de dag een kaartje leggen, omdat er dan toch niet veel werk op het veld was en zondags na de hoogmis waren ze ook altijd op post.

In onze jeugd hebben wij veel kattenkwaad uitgehaald. Dit zal vroeger ook wel zo geweest zijn.

Als er kattenkwaad te beleven viel was Anna ook altijd van de partij. Zo deed zij ook de boeken van de tram en zo pakte ze ooit, terwijl de conducteur alles aan het inschrijven was, het fluitje uit zijn zak, ging naar buiten en blies op het fluitje. De treinbestuurder dacht dat hij mocht vertrekken en dit gebeurde dan ook, de conducteur wist natuurlijk niet wat er aan de hand was. Op een bepaald moment heeft iemand eens haar mooie hangkrullen afgesneden. Hij vroeg of hij van haar een haarlok kreeg, maar hij

kreeg er geen en op een bepaald ogenblik haalde hij een zakmes boven en sneed een haarlok af. Hij heeft dit wel dubbel en dik moeten betalen.

Het kunstenaarsbloed heeft altijd wel een beetje in de familie gezeten. Haar zoon Alfons is een bekend schilder hier in de streek, maar Anna kon vroeger ook goed tekenen. Zelfs de vrouw van Meester Op de Beeck was hier fier op en zei dit dan ook meermaals tegen haar man. Hij was er van overtuigd dat Anna een goede tekenaarster zou worden.

Tegenwoordig wordt er veel gestolen, dit was vroeger zeker niet het geval. In het oude huis werden er nooit deuren op slot gedaan, zodat de gendarmes zelfs 's nachts aan de kachel kwamen zitten. Vader sliep in de kelderkamer, de jachthond sliep voor het bed. Op een nacht begon de hond ineens te grollen en vader wist niet wat er aan de hand was. De gendarmes hadden hun paarden achter het huis gezet en waren stilletjes binnengekomen om zich te warmen aan de Leuvense stoof en vader had hier niets van gemerkt.

Zo zie je maar dat er vroeger ook veel kattenkwaad uitgehaald werd.

Rudy Cornelis

Afscheid van "Het Gildenhuis"

Met de sluiting van "Het Gildenhuis" eindigt een belangrijke periode in het bestaan van dit gemeenschapsgebouw. Het nieuwe polyvalente gebouw dat door het gemeentebestuur wordt gepland, zal een hele aanpassing vergen bij de verscheidene verenigingen die tot voor kort gebruik maakten van het huidige complex. Aangezien "Het Gildenhuis" ooit nog fungeerde als cinema, en om een waardig einde te geven aan de huidige gebouwen, organiseerde "Corsendonca" tijdens het laatste weekend van april een filmfestival.

Met net op de kop 200 bezoekers mogen we zeker van een succes spreken. Het publiek kreeg een vijftal films van de hand van Jan Geenen te bekijken. Het werd een boeiende tocht door een ander Oosthoven en Oud-Turnhout. Zelfs voor het jonge publiek was het verbazend om vast te stellen hoe sterk een dorp verandert gedurende een periode van 40 jaar en hoe ook een leefgemeenschap enorme wijzigingen ondergaat.

Voor de ouderen betekende dit filmfestival het ophalen van vele mooie herinneringen uit hun jeugd, het herkennen van verschillende gebouwen welke reeds lang gesloopt zijn en het terug zien van mensen die al tientallen jaren overleden zijn.

Ook voor de niet Oud-Turnhoutenaren waren de vertoonde films boeiend. Als bewijs daarvan mogen we aanhalen dat de cameraploeg van TV-Kempen, het huidige Rtv, van 19 u tot 23 u te tijd nam om de oude juweeltjes te bekijken. Bovendien werd ons item gedurende het weekend uitgeroepen tot "filmpje van de week"!

Bij deze willen we Karel Heyns en Eddy Wauters nogmaals hartelijk danken voor het verzorgen van het technische gedeelte van dit filmfestival.

Wim van Hout

De thuiskomst

In onze verhalenreeks van Leo Op de Beeck, publiceren wij in dit nummer het verhaal "Het afscheid".

Roger Van Mierlo

Rare Vogel trekt traag zijn ogen open en kijkt verbouwereerd naar zijn voeten, die een eindje van hem af uit het hooi piepen. Twee grote voeten met kapotte kousen. De helft van zijn tenen zitten erdoor. Die ene, die grote van zijn rechtervoet, die heeft een blauwe top. Schalieblauw is die gebleven van toen ie daar, jaren geleden, een voorhamer op had gekregen. Toen was Rare Vogel smidsknecht, daar in dat eigenste dorpje, waarvan ie ginder dat simpele torentje in de lucht ziet spiezen.

't Is vroeg in de morgen. D'r hangt nog veel mist over de beemden. Rare Vogel ligt daar zo gemakkelijk op die hooiopper in die wijde, frisse beemd. En gretig snuift ie de lekkere geur van 't goede hooi. Tussen zijn twee zwarte voeten ziet Rare Vogel het torentje van Ouderen. Dat korte, simpele torentje met dat gekke haantje d'r op. Dat is geen haan. Hij heeft geen kam en zijn bek is veel te lang. Die van de andere dorpen beweren, dat het een snep is. En op de kermissen worden de boeren van Ouderen voor "sneppen" gescholden. En dikwijls werd er voor die onnozele, snepse haan gevochten, dat het stoebberde.

Rare Vogel had het erop geschroefd, dat eigenste gekke haantje. Zijn baas durfde zo hoog niet klimmen. In de vergulde bol, waar 't koperen beestje op zit, hadden de pastoor, de koster en de burgemeester hun naamkaartjes gestoken. Die worden er na honderd jaar misschien pas weer uitgehaald. En - daar zullen ze raar van opkijken - de naam van Rare Vogel zit er ook in. Op een

verfrommeld kantje van een gazet had ie hem geschreven, zijn naam, met grote, scheve letters, zoals een smid die maken kan. Rare Vogel kijkt naar het verre torentje en peinst aan zijn verleden. 't Is nu rond de zeven jaar geleden, dat ie daar knecht was bij Pampus, de smid. Rare Vogel heeft een bewogen leven achter zich. Een half-onnozele sukkel van een vrouw, die de huizen afliep met schoennestels, garen en wit en blauw lint, die was zijn moeder geweest. En zijn vader was een Bohemer. Een lange, eendelijke duvel van een vent. Op een koude winternacht werd Rare Vogel geboren in de schuur van een Oudersen boer. De Bohemer stierf enige dagen nadien. En een heel jaar lang hing Rare Vogel op de rug van zijn moeder gebusseld en sjokte met haar de wegen af. Toen ie groter werd, bracht zij hem ergens op een hoeve. Daar staken ze voor een half frankske per dag eten in hem. Rare Vogel was 'n klomp van een jongen en hij groeide als een biet. Een pezige bengel werd ie en een kapoen zoals er uren in 't rond geen tweede bestond. De hele lange dag liep ie op zijn eentje te dolen in 't veld en in de bossen. Al de vogels wist ie er te vinden en de hoogste bomen durfde hij aan. En nooit had ie een hele broek aan zijn lijf. Op de hoeve kwam ie enkel om te eten en 's avonds groef hij zich een warme koker in de hooiberg.

Naar school ging ie enkel, als 't hem beliefd. Hij meed de andere jongens. Om hem te plagen zongen die het liedje van zijn moeder:

*"Hed-de niks nodig van garen of lint
Stekskes of blink,
Spelden en naalden of schuurpa-pier!"*

En dat laatste, die "pier", 't werd hem zo treiterend in de oren geschreeuwd. En Rare Vogel kon dan zo duvelskwaad worden! Zijn moeder zong dat gekke liedje, als ze ergens met haar korf aan

de deur stond. Ze zong door haar neus en de jongens konden 't haar zo juist nadoen.

De moeder van Rare Vogel bleef al maar door rondschorren met haar leunderskorf, dag na dag door alle soort van weer. Tot ze eindelijk finaal krankzinnig werd, puur van de miserie, die ze had geleden. En op een witte huifkar met een wit paard ervoor werd ze naar Geel gereden. En nooit hebben de mensen - ook Rare Vogel niet - geweten hoe lang ze 't daar nog getrokken heeft.

Haar jongen kwam toen bij Pampus terecht. Pampus, de norske, nijdige smid, die geen zoon had en die te vrekking was om een knecht te huren. Die had al lang 'n oog op dat potige jongske gehad. Toen 't armenbestuur de leundersknaap uitbesteedde, stond Pampus met het laagste bod. En hij kreeg hem.

Pampus had Rare Vogel tam gekregen. Werken moest ie, de jongen, werken dat ie er krom van liep. En elke neiging tot deugnieterie werd hem rats uit 't lijf geranseld. Harde knuisten had die Pampus. 't Leken voorhamers.

Rare Vogel hield zich taai, en koppig verdroeg ie 't hard leven in de smis. Hij werd er groot en sterk. Met zijn ene hand kon ie de zwaarste voorhamer zwaaien. En een knappe stielman werd ie, een meester in 't vak. 't Kwam zo ver, dat Pampus pronkte met zijn pleegzoon. Dat ie blufte tegen de boeren: *"Pampus kan er wel wat van maken hé!"*

Pampus was een weduwnaar met drie pronte dochters. 't Waren echt schone meiskens. De mensen begrepen niet, hoe zo'n beer van een Pampus, want dat was ie, de vader kon zijn van zo'n stel pronte "prijen".

De twee oudste wisten dat ze schoon waren. Die vonden 't dorp weldra te klein. En amper waren ze achttien, of ze fladderden van hun vader weg en gingen dienen in de stad. En nog geen jaar nadien waren ze allebei getrouwd met een stadse meneer.

Prudanske, die wel tien jaar jonger was, bleef thuis bij Pampus. De mensen zeiden van haar, dat het 'n "goei jonk" was, krek haar moeder. Dat was een stil, een braaf menske, dat veel naar de kerk ging en veel hield van haar Pampus, al was die zo ruw en al kon die soms zo gruwelijk vloeken. Dat moederke was erbij dood gebleven, toen Prudanske geboren werd. En als een teer en kostbaar bloemeke was Prudanske opgegroeid bij haar ruwe vader. En beeldig schoon was ze geworden, te schoon om naar te kijken.

Rare Vogel en Prudanske waren even oud, op de eigenste dag geboren. Hij weet het nog goed, net of 't pas gisteren gebeurde, hoe ie op die triestige avond voor de eerste keer bij de smid in huis kwam. Als een bang hondeke was ie binnen gekomen achter de brede Pampus.

Prudanske zat zich te warmen bij de kachel. Haar voetjes hield ze op de sporten van de stoel en haar rokje had ze strak over haar knietjes getrokken. Zijlings zat ze hem te bekijken, die hele, lange avond. En ze zei niets. Rare Vogel was er door den duur zenuwachtig bij geworden. En toen Pampus even buiten moest, had ie ze nijdig toegesnauwd: *"Ben ik dan zo 'n mirakel, dat ge me zo zit te beloeren, hu!"*

Prudanske, och arme, werd bleek van 't verschieten. Rare Vogel had toen al dadelijk spijt om zijn bottigheid. Tegen jongens mocht ie ruw zijn, maar een meisje was zo helemaal anders. En seffens had ie 't weer goed gemaakt. Och, hij was helemaal niet boos op haar. 't Was maar om te lachen, dat ie 't deed. Ze moest maar geen schrik hebben van hem en ze zouden goeie maatjes worden. En ze moest maar niets geloven van al wat ze over hem had horen vertellen.

Dat zei ie toen allemaal. En Prudanske had hem blij in de ogen gekeken. En goeie maatjes waren ze geworden.

't Gebeurde dikwijls, dat Rare Vogel, om de een of andere vergetelheid, door de brute Pampus zonder eten naar bed werd gestuurd. Als ie dan, rammelend van honger, in zijn donker hokje op de smiszolder aan zelfmoord en andere dwazigheden lag te peinen, dan kwam Prudanske. Zachtjes, nauwelijks hoorbaar klom ze de ladder op. En ze bracht de arme duts een vuistdikke boterham met een ferme homp spek ertussen.

Dat deed ze iedere keer en nooit heeft Pampus er iets van geweten. Eens had Rare Vogel 't smisvuur laten uitgaan. Toen de baas dat bemerkte, werd ie zo duivels dat ie de jongen een oorveeg toediende, die hem hals over kop door 't werkhuis deed rollen. Rare Vogel bonkte met zijn kop op een aambeeld en uit een diepe snee gutste het bloed. Pampus had hem toen vierkant opgenomen en hem op zijn eigen bed gelegd. 't Was een beroerde "affaire" voor de driftige smid. 't armenbestuur mocht er niets van weten, want d'r stond een zware boete op 't mishandelen van een bestedeling.

Prudanske had Rare Vogel verpleegd. En geen dokter had het beter gedaan. De wonde genas zo schonekes, dat er zelfs geen litteken van achter bleef.

't Waren gelukkige dagen voor Rare Vogel. En Pampus was toen ook goed voor hem. En van toen af droeg ie een diepe heilige verering jegens Prudanske en eeuwig zou hij haar goedheid gedenken.

En later, toen ze allebei grote mensen werden, veranderde die dankbare verering in een grote liefde. Hij had het voor 't eerst gewaar geworden, toen ie eens een schone droom had. Dat ze met hun tweeën, hij en Prudanske, op een eenzame weg stonden, een brede, witte weg. Ze stonden er dicht bij mekaar, heel alleen, hij en Prudanske. Ze stonden er te luisteren naar een merel, die ergens in een bosje zat te zingen. Toen was ie wakker geworden en hij had

liggen huilen, omdat het niet écht was.

Van toen af werd Rare Vogel nog gediensstiger voor 't meisje en hij lette op alles, wat haar genoeg kon doen. Hij ging nooit naar de herberg, hij vocht niet, hij vloekte niet. En hij zag het aan Prudanske, dat ze 'r genoeg in vond. En met de dag werd ie er vaster van overtuigd, dat ze van hem hield.

Elke morgen stond Rare Vogel op met het vaste voornemen haar alles te zeggen. Maar 't was er nooit van gekomen. Hij loerde erop, dat Pampus hen een ogenblik alleen liet en dan.... Ja, dan behoefde ie maar even zijn zwarte, gekloven handen te bekijken en dan die fijne, witte van Prudanske en dadelijk was zijn grote moed weg. En dan zei ie niets.

Tot op zekere dag de zoon van 't Baronnetje bij Pampus kwam. Polydoor, zo heette de jonker, was een fat. Zo'n gladde flierefluiter. Zo'n smal-opgeschoten pronker, een prutsvent, maar die zich machtig voelde. En een meisjesgek was ie. De boeren wisten van hem vele aangebrande historietjes te vertellen. "*Een die de katjes in het donker knijpt*", zo zeiden 't de mensen.

En die kwam toen bij Pampus. Zijn knol had een ijzer verloren en d'r moest "sito" een ander onder. Rare Vogel haastte zich om de jonker te voldoen. De pronkhans liep ondertussen over en weer door de smidse, spiegelde zich in het raam, peuterde al maar door aan zijn snorretje en gewaagde zich af en toe een woordje te zeggen over 't goeie weer daarbuiten.

't Toeval wilde, dat Prudanske toen in de smis kwam. Ze wilde haastig terug schieten, maar 't was te laat. Polydoor had haar seffens gezien. Zijn mond viel open, puur van verbazing. Hij bekeek Prudanske van het hoofd tot de voeten. Dat duurde slechts een paar seconden en Polydoor voelde zich reeds dodelijk verliefd op de mooie smidsdochter. Uil die hij was! Hoe had hij dat niet vroeger geweten.

"*Bonjour, ma petite!*" en dan flapte hij er met zijn zoethoutenobelenmensentong een resem half-gare complimentjes uit, die Prudanske deden blozen tot in haar hals.

O, 't was zo'n fijne, zo'n gepolitoerde Polydoor! 't Koste hem veel moeite om zijn handen thuis te houden.

Pampus stond met de rug naar de jonker gekeerd en zocht ijverig naar iets, dat hij goed wist liggen. Hij had altijd veel van zijn jongste dochter gehouden, al liet ie daar nooit iets van merken. En 't wong hem geweldig, dat die jonker, die gepatenteerde Don Juan, met haar te mallen stond. Maar Pampus liet daarvan niets vermoeden, 't Baronnetje was immers een vette klant.

Rare Vogel loerde onder zijn werkende arm door. En hij voelde zich koud worden. 't Trof, dat ie juist keek, toen Polydoor heimelijk in Prudanske's arm kneep. Hij zag de bange ogen van het meisje.

Rare Vogel smet de tang met het rokende ijzer neer en briesde: "*Poten af, sakker-dju!*"

Polydoor schrok zich haast dood. Hij werd beurtelings groen, bleek en rood van woede. En zijn sporen rinkelden, toen ie op de dappere knecht toestapte.

"*Sacré-non-de-non!*" vloekte hij in een Franse koleire. "*Gij... gij, vlooienvent!... Dé!*"

En zijn rijzweep striemde nijdig op Rare Vogels blote schouder. Met een schreeuw vluchtte Prudanske haar keuken in.

Toen gebeurde er iets, dat zelfs de koene Pampus deed ijzen, Rare Vogel werd vaalbleek en groen flitsten zijn felle ogen. En zijn reuzehanden grepen de jonker in de lenden. En voor Polydoor de tijd vond om te gillen werd ie met een dwaze roefel rats door 't smisvenster gesmeten. Daarbuiten lag ie als dood en in zijn bovenlip stak een stuk van de gebroken ruit.

Pampus keek naar Rare Vogel en deze keek naar hem. En voor de

eerste keer in zijn leven voelde de smid zich overtroefd. Pampus zag het, zijn knecht was op die stond tot alles in staat. Die ogen, die felle, gloeiende ogen, die verweten hem zijn lafheid. Waarom had ie 't zo ver laten komen met die twee achter zijn onverschillige rug?

Pampus keek door het venster en zag dat er volk naar de gevallen jonker kwam kijken. Hij stiet haastig de deur toe. *'Rare... 't was goed, wat ge daar deed.... maar, pak u weg, gauw!'*

En benauwd loerden zijn bange ogen de straat op.

Rare Vogel begreep. Lijk de weerlicht vloog ie zijn kamerke op, pakte haastig zijn spullen bijeen en riste langs 't achterdeurke naar buiten.

Daar liep ie bots op Prudanske. Ze stond met haar rug tegen 't geveltje en haar bevende handen hield ze aan haar mond.

'Jan!' riep ze.

Rare Vogel keek blij-verrast op. 't Was lang geleden, dat iemand hem met zijn ware naam noemde. Vlug keek ie rechts en links, smeed zijn bundeltje op de grond en plantte zich voor Prudanske. Zijn zware handen drukten haar tere schouders en zijn zwart, bezweet gezicht kwam heel dicht bij 't hare.

'Prudanske.... 'k moet weg.... maar 'k zal terugkomen. Zul-de.... zulde op mij wachten, zeg!'

Prudanske beefde als een gevangen vogeltje.

'Zul-de?' klonk het hees.

'Ja....' hijgde ze, *'ja....'*

Rare Vogel prangde haar haast te pletter in zijn reuzige armen en kuste haar rap, tot driemaal toe. En dan greep ie zijn pakje en met grote sprongen rende hij door 't hoveke. Prudanske zag hem over de haag wippen en toen verdween ie in 't hoge koren.

Weken en maanden had Rare Vogel zich verdoken gehouden. 't

Baronnetje was natuurlijk razend om dat geval met zijn zoon. De jonker was er anders tamelijk goed afgekomen. Hij was enkel wat bedwelmd geweest en dat stuk glas zat er niet diep in. 't Zou wel een litteken blijven, maar letsel ging hij er niet van hebben.

Maar dat zei 't preutse Baronnetje allemaal niets. En of zijn lekker zoontje ook wel schuld kon hebben aan die vechtpartij, daar vroeg ie niet eens naar. Neen, hij voelde alleen de belediging, hem en zijn zo roemlijk geslacht aangedaan. Denk eens! Een vulgaire smidsknecht, een van de straat opgeraapt zwerverskind op de koop toe, had het gedurfd zijn gewone-mensenhanden naar zijn edele spruit uit te steken. Een Baron van *'Ginder-niks en Hier-nog-minder'*, die door een Bohemersjong door een smisraam werd gesmeten!

En 't Baronnetje zwoer bij de eer en de roem van die lange rij voorvaderen van hem, dat ie zich wreken zou. Dat ie niet zou rusten, voordat die loeder van een smidsknecht voor zijn leven achter de grendels zat. En, al was 't maar voor een bagatel, in die tijd hadden zulke baronnetjes veel te zeggen.

Maar Rare Vogel was de duivel te glad. Hoe de veldwachter en de gendarmen ook zochten en speurden, ze kregen hem niet.

Toen kwam de oorlog. Rare Vogel trok naar Antwerpen en gaf zich aan als vrijwilliger. Drie lange jaren had ie aan 't front gezeten en de ergste gevechten maakte hij mee. Hij vocht als een duivel. Twee keer gebeurde het, dat ie voor zes weken in een hospitaal lag. De eerste keer met een granaatscherf in zijn knie. De tweede keer was 't een bajonetsteek dwars over zijn borst heen.

't Was geen van beide erg geweest.

Op 't einde van 't derde oorlogsjaar kreeg ie, bij een gruwelijk lijf-aan-lijf-gevecht een klap van een piottenschup vlak in zijn gezicht. Toen hadden ze Rare Vogel voor dood achtergelaten. En 't was in een Duits hospitaal, dat ie weer tot bezinning kwam.

Rare Vogel was taai en ook die keer kwam hij het door. Maar voor zijn leven was ie getekend met een gruwelijke, rood-blauwe kleuf, die dwars over zijn gezicht liep.

Toen ie genezen was, werd ie knecht bij een Beierse boer.

Toen de oorlog een paar maanden gedaan was, was Rare Vogel er op zijn eentje van door gegaan. Weken en maanden had ie langs onbekende wegen gedood. 's Nachts had ie onder de blote hemel geslapen. Zijn eten had ie gebedeld of gestolen.

Nu ligt ie daar op een hooiopper in de Ouderse beemden. En tussen zijn voeten ziet hij het kerktorentje. Daar is zijn dorp. Daar woont Pampus en daar wacht Prudanske. Dat zachte, dat schone Prudanske!

Rare Vogel zucht, zwaar en diep. In een van zijn zakken vindt ie een spiegeltje. Hij houdt het voor zijn gezicht. Zijn bruingebrand gezicht met dat gruwelijke spoor erop. Honderden keren heeft ie zijn kop bekeken in dat kleine spiegeltje. Als ie zo met zijn handen zijn gezicht betast, dan lijkt hem die misvorming niet zo erg. Maar in dat spiegeltje! Een rauwe, purperen streep, waardoor rode adertjes kronkelen. 't Begint onder zijn rechteroog, gaat over neus en voorhoofd heen tot in zijn haren.

Bij Kaaskerke, toen ze, Belgen en Duitsers, in één zelfde loopgraaf zaten, daar was 't gebeurd. Ze hadden er gevochten als beesten in een kooi. Een lange magere vent was 't, met een teringlijdersgezicht. Rare Vogel had hem zijn bajonet rats door 't lijf gestoten. En toen sloeg de man, met zijn schup, een rakend, snijdende slag.

En nu leeft Rare Vogel nog en die andere is dood. Want zo'n stoot rats door de buik heen, daarvan stierven ze allemaal. Die duts.... die had wellicht ook een meisje.... een Prudanske... Rare Vogel steekt zijn spiegeltje weg, trekt zijn knieën op en blijft lui-lekker liggen.

De zon is bezig de nevels weg te jagen. Over de verre steenweg

rammelt een boerenkar en vlak bij zingt plots een jonge, vrolijke stem :

"C'est l'amour...."

Z' heeft liever 'nen type dan 'nen boer!

C'est l'amour...."

En dan zwijgt de zanger, want hij ziet de man in 't hooi.

Rare Vogel werkt zich geeuwend overeind en kijkt in 't ronde gezicht van een blozende boerenkerel.

De boer lacht even en kijkt verwonderd naar die grote, vreemde vent met zijn afschuwelijk litteken. Deze steekt zijn lelijke voeten in zijn klompen en trekt zijn pet op zijn kop. Dan rekt ie zijn forse lijf, dat zijn spieren ervan kraken. Wat een kerel! De grote ogen van de boer staren vol ontzag naar die reus van een vent.

"Rare Vogel... " zegt ie plots.

"Hé!...Kent gij me?" En onwillekeurig betast Rare Vogel zijn verminkt gezicht. En dan gaat ie dicht bij de andere staan en bekijkt hem aandachtig.

"Wel...ver-mille! Pirre... zij-de-gij 't!"

En gul steekt hij hem de hand toe. 't Is Pirre, een zoon van de boer, waar Rare Vogel werd groot gebracht. Die Pirre, daar had ie mee gevochten, dat 't stoebberde, toen ze nog bengels waren. En de hele dag lagen ze op de loer om mekaar te judassen. Anders geen kwade, die Pirre.

"Dat gij nog terug komt!" zegt ie. *"Waar hebt ge al die tijd gezeten?"*

"Ha, man! Waar ik gezeten heb! 't Was er niet pluis, en ik hoop maar, dat ik daar nooit voor een tweede keer zal moeten komen, 'k Ben soldaat geweest, Pirre, en 'k heb gevochten, gevochten als een beest. Ik kan vechten, hé Pirre! Weet ge 't nog, dat ik met u eens in 't varkenskot ben gekropen en dat ik u daar een half uur lang heb genepen en geduveld? En dan die anderen keer, toen ge

met die twee lummels van Snol waart afgesproken om mij eens goed in te vetten! En hoe ge toen alle drie op uwen tabberd kreeg?''

''Haha!'' lachte Pirre. *''Toen waren we rakkers, hoor!''*

''Zeg.... hoe is 't met die van 't Kasteeltje, 'k bedoel meneer Polydoor?''

''O, die boemelt er nog even dapper op los. Hij zit meestal in Brussel. Met Baafkes-kermis is 't een jaar geleden, dat we hem hier het laatst gezien hebben. En.... spijtig dat gij er toen niet waart, Rare.... toen kwam hij weer eens bij Pampus.... zoals toen....''

Rare Vogel wordt bleek.

''En heeft Pampus hem toen niet dood geslagen?''

'''t Scheelde niet veel, '' lachte Pirre. ''De oude zat er met zijn voorhamer achter, dwars over 't pleintje. En lopen dat ie deed.... lopen!''

Rare Vogel zijn ogen flikkeren.

''Zeg, Pirre.... onder ons, zulle. Is ze nog altijd daar.... Prudanske!''

''Ja 't, man! Die wil van uren ouwe niet weg. Zeg, Rare....'' en plagend knippen zijn ogen, *''k weet het maar van horen zeggen, zulle.... maar d'r zijn er die beweren dat.... dat z'op u zit te wachten.''*

Rare Vogel zegt er niets op, maar kijkt dromerig naar het huizengroepje ginder ver.

''Pirre, houdu, zulle! 'k Zal eens gaan kijken, hoe mijn oude baas het stelt ginderachter.''

En op zijn duizend gemakken slentert Rare Vogel door de beemden. Ergens op een hoeve hoort ie een haan kraaien en vlak boven zijn kop hangt een blije leuwerik. En plots begint Rare Vogel vlugger te stappen. Hij voelt zich blij te moede en onwille

keurig begint ie te neuriën. 't Zotte liedje, dat Pampus placht te brullen, als ie met Sint-Elooi een stuk in zijn kraag had gedronken:

''Jan Smed,

Jan Smed,

die ziet ze wijf zo gere....''

Dat zong ie, die beer van een Pampus, elk jaar met Sint-Elooi. Dan was Pampus 'ne goeie. Dan mocht Rare Vogel zeggen en doen wat ie wilde, zijn baas werd er niet kwaad om.

Rare Vogel wipt over een sloot en gaat verder langs de steenweg, die recht naar het dorp voert. Bij de eerste huizen vertraagt ie zijn gang. Hij haalt weer eens zijn spiegeltje boven, bekijkt zijn gezicht en trekt zijn pet wat dieper.

Ergens bezijden de weg staat een staldeur open. En onder een koe zit er een meid te zingen.

't Is Kolètje, een zotte meid, die al jaren op 'ne goeien vrijer zit te wachten. Op Rare Vogel had ze 't indertijd ook gemunt.

In 't huizeke van Wis Rammel hoort ie een kindeke schreien. die had al zes kleine mannen, toen Rare Vogel vertrok. Er was er elk jaar eentje bijgekomen; zouden er nu dertien zijn? Zou Wis heure vent nu nog zoveel zuipen als vroeger?

Kijk! die schuur van den Bek staat er ook nog. En die dreigde voor zeven jaar al in te vallen. In de zwartgeteerde zijgevel loopt er een brede scheur, van de grond tot aan de nok van 't dak. De hele muur wordt door een dozijn stevige ankers aaneen gehouden. Die ankers, die heeft Rare Vogel zelf gestoken.

En overall waar ie kijkt, vindt ie nog alles juist als het vroeger was. Bij Pampus zou er ook wel niets veranderd zijn. 't Smiskot was anders doodversleten. Pampus zei 't zelf. Maar een nieuw zetten, dat kwam er niet van. Hij was ook zo'n potter, die Pampus.

Rare Vogel gaat nu door de halfwakkere dorpstraat, waar de huizekens dichter bij elkaar staan. Achter zijn rug trekken de

mensen hun deur open, en af en toe hoort ie zijn naam fluisteren. Een lange straat is 't, die eentonig recht, met aan weerskanten dezelfde kleine huizekens, uitloopt op een vierkant pleintje. Daar staat de kerk en 't gemeentehuis en de herberg van de Hesbol. Daar woont ook Pampus.

Op 't hoekske, half-verscholen achter een tweeënige telefoonpaal, blijft Rare Vogel staan kijken. Op 't pleintje is er verandering gekomen. De Hesbol heeft concurrentie gekregen. Vlak naast het gemeentehuis staat er een groot, vierkant gebouw, fonkelnieuw, met een dubbele vitrine beneden. En dwars voor de gevel hangt er een wit bord, waarop in grote, blauwe letters: *"Hotel La Campine"*. En midden op 't pleintje, naast de pomp, staat een brievenbus. De rest is allemaal 't zelfde gebleven.

Aan de overkant achter een magere lindeboom staat het huis van de smid. Een laag, wit huis met blauwe schaliën d'r op. Tegen de gevel, langs de kant van 't kerkhof, kruipt een welige druivelaar tot aan de schouw en dan heeft ie nog een lange arm op de nok van 't dak hangen. Aan de andere kant, met zijn scheve kap vol gaten, staat het vieze, donkere smiskot. Onder de afdang ligt een warboel van wielen en repen. Precies als 't vroeger was.

Rare Vogel stapt aarzelend het pleintje over. Door 't venster van de smis ziet ie Pampus bij zijn werkbank staan. Hij lijkt fel verouderd. Zijn rug is ietwat gebogen en hij draagt een bril.

Rare Vogel blijft in 't deurgat staan en kijkt monkelend toe.

"Dag... baas."

Pampus herkent dadelijk die stem en draait zich bliksemsnel om. Even loert ie scherp over zijn brillenglazen heen. En dan schiet ie op Rare Vogel toe, grijpt zijn beide handen in de zijne en drukt ze, dat ze ervan kraken.

"Rare.... zij-de gij 't!...." Hij vloekt wat en dan wil ie zoveel ineens vertellen, dat ie er helemaal niets uit krijgt.

In de keuken daarnaast horen ze een stoel omvallen en vlugge voeten trippelen over de vloer. Met een smak vliegt de deur open en daar staat Prudanske, bleek en bevend. Ze komt traag naar Rare Vogel toe en aarzelend reikt ze hem een slappe hand.

"Jan...." zegt ze.

Rare Vogel beziet haar even en zegt niets. Zijn grote, bruine hand rijst naar zijn kop en glijdt bevend over het litteken.

"O!"

Prudanske's ogen kijken groot en bang.

"Waar hed-de dat gekregen?" vraagt Pampus, terwijl ie even aan zijn bril peutert om beter te zien.

"Aan 't front...."

"He? Ook soldaat geweest.... en gevochten? En hebt ge ook decoraties zeg?"

Pampus heeft altijd een geweldig zwak voor decoraties gehad.

"k Heb er drie", zegt Rare Vogel.

"Zie dat is nummer één...."

Hij neemt zijn pet af, strijkt zijn haren strak naar achter en toont de vieze rood-purperen streep in haar volle lengte.

"En dat is nummer twee...."

Rare Vogel trekt zijn hemd open. Ietwat beneden zijn borst, als een lange, doorschijnende hoos op zijn huid geplakt, vlekt geel-bruin het spoor van een bajonetstoot.

"En de derde...."

Hij stroopt zijn linkerbroekspijp op en even boven zijn knie wijst ie een kale plek, waar zijn vel in grillige frommels is samengetrokken. 't lijkt een scheur in een kleed, die door een onhandige naaister werd toegestopt.

"Dat zijn mijn decoraties!"

Prudanske heeft erop staan kijken en ze is er akelig-bleek bij geworden.

"Mijn hemel", zucht ze. "Zo had ge goed kunnen dood zijn."

Rare Vogel hoort het en is er geweldig blij om.

Pampus geeft zijn vroegere knecht een daverende klop op de schouder. *"Rare.... gij zijt 'nen held, gij! Sakkerdjus-nog-toe!.... Ze moesten u een decoratie geven zo groot als een hoefijzer. Ze moesten...."*

Rare Vogel brengt zijn kleedsel weer in orde en vraagt onnozelweg:

"Zeg eens baas, kun-de me hier nog altijd gebruiken?"

"Wat-te? U gebruiken kunnen! Hoor eens: gij zijt hier en ge blijft hier en als Pampus kapot gewerkt is, wordt gij hier de baas en....?"

"Kom," zegt Prudanske en ze trekt Rare Vogel bij de mouw, *"ge hebt misschien nog niet gegeten vandaag."*

En ze gaat hem voor naar de keuken.

Pampus begint zenuwachtig door zijn smis te lopen. Hij grijpt van 't een naar 't ander, maar weet niet waar te beginnen.

"Zijn me dat toeren! Daar ga 'k 'r ene op scheppen!"

Driftig beent ie 't pleintje over en trekt bij de Hesbol binnen, om zijn groot nieuws te vertellen.

"De oude schijnt zo content, da 'k weer hier ben...." zegt Rare Vogel, als ie met Prudanske in de keuken is.

"O.... den die! Die heeft wat gefoeterd om u, al die jaren!"

En een anderen knecht wilde hij niet."

Prudanske trekt het hoekkastje open en begint de tafel te dekken. Ze zet brood en boter klaar, kookt eieren en snijdt dikke plakken van de ham.

Rare Vogel laat zich op een stoel zakken en kijkt rond in de lage keuken. Alles hangt en staat er krek zoals 't vroeger was. Op de plank boven de schouw de twaalf antieken telloortjes, waar Napoleon op staat met zijn witte broek en zijn wit paard. In 't hoekske tegen de grijze plaveikensmuur hangt Pampus zijn lange,

Duitse pijp. En daarnaast de koperen bus met "Kwâjongens", waarmee de smid zijn pijpsteel placht te kuisen. Rare Vogel had het er altijd zo gezellig gevonden, in dat kleine keukentje, als ze daar vroeger met hun drieën zaten, al die lange avonden. Als ze daar zaten en zwegen.

Prudanske staat bij 't raam boterhammen te snijden. Dwars door 't vertrek spiest een zonnestraal, waarin gouden stofjes dansen. Rare Vogel kijkt naar Prudanske en deze kijkt naar hem en allebei worden ze rood. Om zich uit de slag te trekken gaat de jongen naar de portretten kijken aan de muur. D'r hangen er twee van gelijke grootte. 't Zijn die van de zusters op hun trouwdag.

Prudanske vertelt van haar zusters. Dat ze elk één kindeken hebben. Dat ze onder de oorlog rijk geworden zijn. Hun venten hebben boter en eieren gesmokkeld. Nu wonen ze in een groot wit huis en ze hebben een automobiel en ze houden een meid.

Prudanske's portret hangt er ook, als meisje van elf jaar. En dan nog een: Pampus in brandweer-uniform, Pampus met zijn dikke kop en zijn dragonderssnor.

"'k Zou nu maar wat eten," stelt Prudanske voor.

Rare Vogel schuift bij en laat het zich smaken. 't Is lang geleden, dat ie zo'n goeie kost te bikken kreeg.

Prudanske blijft in de keuken en niets weten ze mekaar te vertellen, niets. Ze worden er beiden ongemakkelijk van. Rare Vogel slurpt luid van zijn koffie en Prudanske gaat misschien voor de derde keer in de kachel porren.

Plots zien ze iemand voorbij het raam trippelen. 't Is Treeske, een oud vrouwke uit de buurt. Zij en Prudanske's moeder waren vroeger trouwe vriendinnen.

Treeske heeft horen zeggen, dat Rare Vogel terug is en ze wil hem "persé" zien en spreken.

"Jongen toch", hijgt ze, als ze binnenkomt, *"dat gij weer hier*

zijt! Maar.... ge ziet er goed uit, hoor! En hebben ze u zo lelijk toegetakeld, ja? 'k Hoorde het de baas zeggen, als ik voorbij de Hesbol ging. Die oorlog is toch 'n afschuwelijk ding, hè Prudanske!.... Dat z'er zoveel mensen vermoorden!''

'Beestig veel!'' mompelt Rare Vogel, terwijl ie 'nen halve boterham ineens tussen zijn tanden duwt.

'Hij is niks nie veranderd, hè Prudanske!'' lacht het wijveke.

'Zie 'm toch eens eten! Dat deed ie vroeger ook. 'k Weet nog, dat Pampus hem eens vroeg, of ie 'nen kelder in zijn buik had.'''

En dan heeft Treeske plots geen tijd meer. Ze heeft nog veel boodschappen te doen, zoveel nog. En bij de deur keert ze heur nog eens om en dan zegt ze, moederlijk lachend, dat goeie Treeske:

'Ge moest nu maar gauw trouwen.... gijlie getwee.'''

En dan laat ze de twee jonge mensen alleen.

Rare Vogel eet traag zijn mond leeg en dan keert ie zich met een ruk om.

Prudanske staat met haar rug tegen de muur en haar bevende handen houdt zij aan haar mond. Hij gaat langzaam op haar toe en vat haar schouders.

'Prudanske....'' hapert ie, *'ben ik nu niet lelijk geworden?''*

Prudanske zegt niets, maar heur natte ogen kijken hem verwijtend aan.

'Weet ge 't nog....'' en zijn stem klinkt zo hees, zo vreemd, *'...van toen ik moest gaan lopen.... langs daarachter.... hè!''*

Nog zegt ze niets. Haar lippen trillen en haar wimpers knippen snel, als scheen er een hevig licht in haar ogen.

En stevig drukken zijn handen. En nauw hoorbaar, met zijn mond vlak bij haar oor, speelt ie zijn laatste troef uit:

'Hed-de dan toch op mij gewacht.... Prudanske?''

Nu houdt ze 't niet langer uit en snikkend laat ze haar kopke tegen

zijn brede schouder zinken. Hij slaat zijn armen om haar heen en kust haar.

Ze horen gestommel in de smis.

'Heidaar!'' schreeuwt Rare Vogel.

'Baas, kom 'n keer binnen.'''

Prudanske wil vlug wegschieten, maar hij houdt haar hand vast.

Pampus stoot het deurke open en kijkt.... En ziet ze daar staan, Rare Vogel en Prudanske. En ze hebben elkaar bij de hand en Prudanske haar ogen zijn roodgekreten.

'Baas.... mogen we trouwen?''

't Klinkt vastberaden.

Pampus staat beteuterd. Zijn pruim verhuist van de ene mondhoek naar de andere. Hij peutert even aan zijn bril en trekt aan zijn schootvel.

'Hm!'' bromt ie. *'Wat zoudt g' al beter kunnen doen?.... Als 't allebei uw goesting is....''*

En dan trekt ie haastig de deur achter zich toe.

Die ruwe baas, die beer van een Pampus! Wat scheelt hem toch? Hij moet zich geweldig de neus snuiten, driemaal achtereen. En zijn bril lijkt helemaal niet klaar meer.

Een poos staat ie dromerig over 't zonbeschenen pleintje te turen.

Plots schiet ie weer de keuken in, gooit zijn schootvel in een hoek en zoekt sakkerend zijn kiel en zijn pet.

'Rare.... dat moogt ge weten.... dat 't met mijn volle goesting is. En.... mille-de-tonnerre.... vandaag doe 'k gene slag! 'k Ga Sint Elooi vieren!''

En weg is ie, 't pleintje over naar de Hesbol.

En die eigenste avond, als er een reuzige, rode maneschijn boven de verre bossen rijst, staan er twee jonge mensen op het pad in Pampus' hoveke. Ze staan er met hun tweeën, Rare Vogel en Prudanske, op de witte weg, heel alleen. En de zachte, trillende

vingers van 't meisje betasten het litteken op 't bruine, verweerde gezicht, glijden er zoetstrelend over, op en neer....

En over 't verlaten pleintje, voor de tiende keer sinds die middag, laveert Pampus, van de Hesbol naar "La Campine". En met 'n versleten stem bralt ie.

"Jan Smed,

Jan Smed,

Die ziet zijn wijf zo ge-re...."

Leo Op de Beeck.

De gemeenteraad 100 jaar geleden

Op de gemeenteraadszitting van **19 april 1895** wordt eenparig beslist om de jaarwedde van de gemeentesecretaris te verhogen tot 1190, fr. Deze bedroeg reeds vanaf 1873 1000 fr.

Men beslist eveneens de Polderstraat te "kasseien" tot aan de ingang van de nieuwe kerk. Hiervoor is een toelage van de staat en de provincie voorzien.

Ook in 1895 zocht men reeds voor de politiediensten oplossingen om buiten de gemeentegrenzen op te treden. Er wordt samen met het gemeentebestuur van Ravels gezocht naar afspraken inzake de "bewaking van het grondgebied van Ravels aan de zuidkant van het kanaal enerzijds en van Oud-Turnhout aan de noordkant van het kanaal". Op vraag van de gemeenteraad van Ravels besluit de Oud-Turnhoutse raad mee te zoeken naar een oplossing voor deze "gebiedsbescherming". Wettelijk kan de gemeenteraad van Oud-Turnhout de veldwachter van Ravels aanstellen tot hulpveldwachter

van Oud-Turnhout. Zodoende kan de gouverneur aan deze persoon de toelating geven om op te treden in het genoemde gebied.

Op **18 mei 1895** verklaart de gemeenteraad de toenmalige pastorij onbewoonbaar. Hiermee staat het licht op groen voor de goedkeuring van de plannen voor de nieuwbouw, waarop aartsbischop Mgr. Goossens reeds lang aanstuurt.

De gemeenteraad herneemt op 29 mei 1895 een raadsbeslissing van 26 december 1893, waar gestemd werd voor de inbreng van het kapitaal voor de aanleg van de buurtspoorweg Turnhout-Mol-Meerhout. Intussen is gebleken dat de lijn zal doorlopen tot Westerlo, met een aftakking via Averbode naar Zichem. Diverse betrokken gemeenten weigeren hun medewerking voor deze aftakking, zodat de gemeente Oud-Turnhout er bij de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, bij de Bestendige Deputatie en bij de regering op aandringt zo snel mogelijk een oplossing te zoeken voor dit probleem.

Deze lijn, inclusief de aftakking naar Averbode-Zichem, is voor onze regio van belang voor het bijzonder vervoer van bedevaarders naar Scherpenheuvel en Averbode. Bovendien is het in het belang van de gemeenten, die de kapitalen gestemd hebben, dat de lijn zo snel mogelijk wordt gerealiseerd, zodat ze rendeert.

Hugo Miguet

Oude kranteberichtjes

OPENBARE VERKOOPING VAN

TURF EN MOER

te Corsendonck

ONDER OUD-TURNHOUT.De notaris **Van Genechten** te Turnhout residenten zal namens den Heer **Edouard Glénisson-Vissers** publiek verkoopen :

24 groote koopen besten turf en moer in den Boogaerd te Corsendonck onder Oud-Turnhout get. 1-24.

De boschwachter **J. B. Verhaeren** zal de aanwijzing doen.De verkoop zal geschieden op **Dinsdag 28 April 1896** aanstaande om 8 1/2 voormiddag. Bijeen te komen in den Boogaerd. 332**TE KOOP.**

Een coupé zoo goed als nieuw. Zich te bevragen ten kantore van dit blad. 263

TE KOOPeiken heesters aan 20 centiemen, 3jaarschen eiken plantsoenen en berk bij **J. B. Noyens, Isachot Casterlé.** 1181

OPENBARE VERKOOPING VAN

B O U W L A N D
en **VAGENGROND**

best geschikt voor bouwgrond

ter streke het Kulleind onder Oud-Turnhout.

De notaris **Dierckx**, te Turnhout, zal namens het gemeentebestuur van Oud-Turnhout publiek verkoopen :

Eenen blok, zijnde bouwland en vagengrond, op 't Kulleind te Oud-Turnhout, groot is het geheel 10 aren 60 cent., in kavels verdeeld als volgt :

Kavel I, zijnde een deel van nr 183bis van wijk F, groot 1 are 10 cent., palende O. de straat, Z. en W. **J. B. Stynen-Peeters**, N. kavel II.Kavel II, zijnde een deel van nr 183bis van wijk F, groot 6 aren, palende O. de straat, Z. kavel I en **J. B. Stynen-Peeters**, W. kavel III, N. **J. B. Hoogers** en de gemeente Oud-Turnhout.Kavel III, zijnde een deel van nr 182bis van wijk F, groot 3 aren 50 cent., O. **J. B. Hoogers** en kavel II, Z. **J. B. Stynen-Peeters**, W. **Jan Frans Van Mechelen**, N. **Mart. Van den Akker-veken**.De provisoire verkoop zal geschieden op **dinsdag 11 juni**, namiddag om 4 uren, ten herberge van **J. B. Stynen-Peeters**, in den Leeuw te Oud-Turnhout. 31 311

Inhoud

Voorwoord	p.1
Genealogie, met het oog op Noord-Brabant	p. 2
Ten huize van ... Anna Van Mechelen	p.3
Afscheid van "Het gildenhuis"	p.8
De thuiskomst	p.9
De gemeenteraad 100 jaar geleden	p.28
Oude kranteberchtjes	p.30

ASLK - SPAREN

REEDS JAREN HET MEEST ERVAREN

UW BANK EN VERZEKERINGSTEAM

Agentschap Arendonk
De Valken 8
2370 Arendonk
Tel. 014/67.76.96

Agentschap Oud-Turnhout
Steenweg op Turnhout 3
2360 Oud-Turnhout